

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Capitularia Regvm Francorum

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae
doctissimorum virorum

Baluze, Etienne

Parisiis, 1677

4. Epistola Hincmari ad Belvacenses, de forma & modo faciendae
electionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-22974

Dei famulus dilecto fratri ac venerabili coepiscopo nostro Hedenulfo salutem. Dilecto fratre ac venerabili confacerdote nostro Ioanne Ecclesiae Cameracensis defuncto, hortor ac moneo dilectionem tuam, frater carissime, ut eiusdem Ecclesiae officio Visitatoris nostrae humilitatis metropolitana delegatione suscepto, ad eandem Ecclesiam quantocius studeas properare, ac assiduis hortationibus clerum plebemque Ecclesiae publice admonere festines ut remoto privato studio, uno eodemque consensu talem sibi praeficiendum expetant ac eligant sacerdotem qui & tanto ministerio dignus valeat reperiri, & a venerandis canonibus nullatenus repuat. Formam autem electionis, qualiter & qualem eligere debeant, tuae dilectioni transmittitur; quam publice coram omnibus tua solertia relegendi faciat, ne de ignorantia se quilibet excusare praevaleat. Quae electio non tantum a civitatis Clericis erit agenda, verum & de omnibus monasteriis ipsius parochiae & de rusticarum parochiarum Presbyteris occurrant vicarij, commorantium secum concordia vota ferentes. Sed & laici nobiles ac cives adesse debebunt: quoniam ab omnibus debet eligi cui debet ab omnibus obediri. Et si post lectionem forma electionis a nobis per tuam dilectionem eis transmissa concordet omnes in quamcunque regularem personam inveneris, moneas eos decreto canonico ab eis fieri ac singillatim omnium manibus roborari; & cum decreto canonico, atque cum tantis qui sufficienter omnium vice testimonium electo ferre possint, cum eis mandavero, eundem electum ad nos adducere curent.

ADMON-
TIO SIR-
MONDI.

In altera Hincmari epistola, quam eadem formula scribit ad Hadebertum Silvanectensem ut Visitatoris officio fungatur in electione Episcopi Bellovacensis post obitum Odonis, hoc solum est discrimen, quod sub initium adjecta est mentio consensu regij hoc modo: officio Visitatoris, consensu Domini nostri Ludovici Regis, nostrae humilitatis &c. Sub finem vero, verbis illis omisis, cum eis mandavero, paulo longius excurrit in hunc modum: eundem electum ad nos adducere tecum examinandum procura. Tua autem dilectio, frater carissime, solerti cura in hac electione invigilet, praesertim cum nobiscum tibi necesse erit ei qui ordinatus est manus imponere, qui bene nostri praecipionem beati Pauli Apostoli per spiritum Dei emissam, qua in persona Timothei omnium Christi sacerdotum numerus eruditur. Proinde unicuique nostrum dicitur: Manu nemini cito imposueris, neque communices peccatis alienis &c.

Epistola Hincmari Metropolitanam ad clerum & plebem Cameracensem, ut canonicam electionem faciant cum Visitatore sibi designato.

III. Hincmarus sanctae metropolis Ecclesiae Remorum Episcopus, ac plebis Dei famulus, clero & plebi in parochia Cameracensi consistenti. Quia defuncto dilecto & venerabili confratre ac confacerdote nostro, patre videlicet ac pastore vestro Ioanne, necesse est ut de eligendo atque constituendo vobis pastore & doctore atque rectore secundum ecclesiasticas regulas votis nostris in unum Domino mediante convenientibus, praemissis juniis ac litaniarum obsecrationibus, tractare quantocius maturetis, & exorato eo a quo est omne datum optimum & omne donum perfectum, qui que facit unanimes habitare in domo, ita vos una cum studiis hujus venerandi fratris ac coepiscopi nostri, cui secundum institutionem canonicam Visitatoris officium in Ecclesia cujus amore ac vigore fovemini delegavimus, in electione regulari concorditer uniat. Talem autem vobis futurum pastorem eligite qui merito vitae & scientiae doctrina vobis praesse valeat & prodesse, qui que a canonibus sacris non discreper. De cuius electione decretum canonicum unanimitate voto agere & sigillatim omnium vestrum manibus in praesentia hujus Visitatoris vestri roborare satagite.

Epistola Hincmari altera ejusdem argumenti, ad clerum & plebem Bellovacensem, in qua & formam recte electionis insinuat.

IV. Hincmarus sanctae metropolis Ecclesiae Remorum Episcopus ac plebis Dei famulus clero & plebi in parochia Bellovacensi consistenti. Quia defuncto dilecto vel venerabili confratre ac confacerdote nostro, patre videlicet ac pastore vestro Hodone, electione canonica a Domino nostro Rege vobis solita benignitate concessa, necesse erit ut de eligendo atque constituendo vobis pastore vel doctore atque rectore secundum ecclesiasticas regulas, votis nostris in unum Domino mediante convenientibus, praemissis juniis & litaniarum obsecrationibus, tractare quantocius maturetis, & exorato eo a quo est omne datum optimum & omne donum perfectum, qui que facit unanimes habitare in domo, ita vos cum studiis hujus venerandi fratris ac coepiscopi nostri, cui secundum institutionem canonicam Visitatoris officium in Ecclesia cujus amore

vel vigore fovemini delegavimus, in electione regulari concorditer uniatu, ut pastore vos diutius destitutos non doleatis. De cuius videlicet a nobis consecrandi Episcopi electione pro imposito nobis ministerio & cura totius provincie secundum mysticam Nicenam synodi canones delegata fraternitati vestre auctoritatem divinitus promulgatam intimare satagimus. Primo scilicet, ut decretum sine Visitatoris presentia nemo conficiat, cuius testimonio Clericorum ac civium possit unanimitas declarari. Deinde, ut de Ecclesia vestra, sive sit in civitate, sive in monasteriis, his disciplinis institutum, & ita apostolicæ formæ convenientem, de Diaconibus vel Presbyteris eligatis vobis, auctore & fautore Domino, consecrandum Episcopum, sicut cum de eligendo atque constituendo Episcopo ageret, Tito & Timotheo Paulus depingit apostolus. Et si, quod absit, de civitatis ac parochiæ vestre Clericis ordinandus Episcopus nullus dignus vel idoneus summo sacerdotio, quod evenire non credimus, poterit inveniri, tunc alterum de altera dioecese nostræ Ecclesie, unde nobis secundum Africanum Concilium sine cuiusquam contradictione ordinandi quemquam canonicè electum & petatum est attributa licentia, eligere procurate, qui merito vitæ & scientiæ doctrina vobis præesse valeat & prodesse, qui quæ sacris canonibus, præcipuè capitulo Carthaginienſis Concilij, qualis debeat ordinari Episcopus, non debeat obviare, & à decretis patrum, Siricij videlicet, Innocentij, Celestini, Leonis, Gelasij, atque Gregorij, quantum patitur humana fragilitas, & poteritis conspiciere, non valeat quoquo modo discrepare. Si etiam de alterius dioecesi Archiepiscopi vel parochia Episcopi quempiam vobis notum proficuum & utilem eligere malueritis, necesse vobis erit, cum beneplacito illius Episcopi cuius intererit, & litteris canonicis petatum obtinere, & ad nos illum mediante Visitatore vestro examinandum adducere: quatenus, si congruus sacris canonibus inventus fuerit, vobis ordinetur Episcopus. Ante omnia autem cavete in electione Pontificis malum simoniacæ hæreseos, ne pro dato aliquo vel promissione illicita, neque pro gratia cuiuscunque, vel familiaritate aut propinquitate alicuius, quemquam attentetis eligere, non eum cui nulla natalium, nulla morum dignitas suffragetur, vel qui originali aut

Tom. II.

alicui conditioni obligatus detineatur, neminem ex laicis neophytum, id est, noviter attonsum, & sine disciplina, vel non per tempora constituta ad ecclesiasticos gradus provectum. Quod ideo specialiter designamus quia cum canones dicant, *Nullus ex laicis ordinetur*, demonstrant quod non de omnibus sit laicis constitutum. Neque enim Clerici nasci & non fieri possunt. Sed designata sunt genera de quibus ad clericatum pervenire non possunt, id est, si quis fidelis militaverit, si quis fidelis causas egerit, hoc est, postulaverit, si quis fidelis ministraverit, si quis vir antè servivit, si quis publicam poenitentiam pro culpis criminalibus egerit, si quis bigamus vel maritus viduæ fuit, vel si concubinam vel pellicem novit. Cavete nihilominus ne illiteratum vel alicuius hæreseos peste corruptum, ac aliquorum membrorum damna perpessum, non negotiatorem Clericum, aut inhonestis & turpibus lucris incubantem, aut horrendis quibusdam criminibus implicatum vel difamatum, vel dæmonius similibusque passionibus irretitum eligere attentetis, sed domui Dei dignum, fidelem, atque prudentem ministrum & dispensatorem eligite: quatenus interius exteriusque decenter ornatus, formam videndi vobis religiosa conversatione demonstrat, vel sana doctrina, inter hujus mundi ac tribulationum tenebras recta calle gradiendi sine offensione ad portum salutis lumen manifestare prævaleat, & contra barbaricam infestationem, si, quod absit acciderit, vobis ferre auxilium prudentia sciat, utilitate valeat, temperantia consulat, & sic exterioribus ministrat ut interiora non deserat, sic interioribus serviat ut exteriora penitus non relinquat, & ambidexter contemplationi mente inserviat, vitæ activæ servitiis intentus, ut fidelis servus & prudens, conservis in tempore tritici mensuram id est modum verbi fidei probatè dispenset, non solum in prædicationis sermone ac conversationis exemplo, verum in cunctis salutis ac vitæ necessariis necessaria & opportuna provideat. Huiusmodi, quantum Dominus dederit, ipso cooperante, electum cum Visitatore vestro, presente scilicet confratre nostro, & cum decreto canonico ad humilitatis nostræ sollicitudinem examinandum adducite: quia, ut longè ante nos dictum est, non est facile dimittendus cui est proximus committendus. Prænoscere vos

P p ij

Tit. I.
I. Tim. 3.

Cas. 11.

Concil.
Cathag.
IV. c. 7.

denique volo quia si personam à sacris canonibus deviam scienter nobis adduxeritis, non solum ex ea Pontificem non habebitis, verum etiam pro illicita electione, ut contemptores canonum, iudicium incurretis. Sed & nostro ac coepiscoporum nostrorum iudicio refutata rationabiliter electione vestra incongrua, talem secundum Laodicenses canones studebimus eligere qui vestris vitiosis voluntatibus non valeat consentire: quia sicut bene petentibus dicit Dominus, *Petite & accipietis*, ita & per Apostolum male petentes redarguit dicens: *Petitis & non accipitis, eo quod male petatis*. Petite fratres, at ut vobis pastorem secundum cor suum tribuat. In cuius electione si non plus temporalia quam spiritualia commoda studueritis attendere, gratiam suae electionis electioni vestrae bonorum operum & piorum studiorum auctor & cooperatores studebit accommodare, qui non sicut homo tantum

Matth. 7.

Iac. 4.

I. Reg. 16.

ADMON-
TIO SIR-
MONDI.

Huic similis altera in codice Tiliano legitur Herivei archiepiscopi ad eosdem Bellovacenses, de eligendo Episcopo post obitum Erluini.

Excusatio Remensium, qui ante Visitatoris adventum Episcopum, post Hinemari mortem, elegerunt, ad Hildeboldum Suesonensem & ceteros provinciae Remensis Episcopos.

V. Sanctissimo & reverentissimo patri Domno Hildeboldo venerabili Episcopo, una cum ceteris Episcopis hujus sanctae sedis metropolis Ecclesiae, Canonici & monachi & etiam quidam laici sanctae sedis Remensis Ecclesiae, quorum nomina subter adscripta patebunt, praesentem felicitatem aeternamque beatitudinem. Noverit paternitas vestra ad exiuitatem nostram pervenisse quosdam, qui, sicut ait Apostolus, in hac parte ex nobis exierunt, sed non erant ex nobis, vobis nuper & Domno Hugoni Abbati & Angeluvino venerabili Episcopo & aliis quibusque de parte nostra generale mandatum pertulisse, videlicet à majori usque ad minimum omnes electione facta, contra omnem constitutionem canonicam, antequam Visitator ad nos perventus sit, consensisse, & nomine tenus quendam designasse, & hanc falsitatem usque ad regias aures jam pervenisse. Quod nos non tam praesumptiosè & ut apertius dicamus,

Ioan. 1.

stolidè ullo modo egisse quaesumus vos primum scire, ac per vos & praefatum Dominum Abbatem vel Episcopum Angeluvinum ceterosque omnes ad quos haec praevidetur divulgari potuit, certos reddere flagitamus; & sicut haecenus abstinuit ab ullius certae personae electione, ita deinceps, donec pietas divina & regia clementia nobis concefferit Visitatorem, abstinere pro certo noveritis. Vnde & uno parique consensu unum è nobis non minus fidum quam fidelem fratrem nostrum nomine Guntramnum venerabilem monachum & sacerdotem atque Praepositum coenobij Altvillarensis cum his pariter apicibus vobis direximus, qui viva voce ea etiam quae hic longum fuit inferere verbis per singula manifestet. Et haec sunt nomina eorum qui hujus excusationis & praefatae culpationis uno consensu ad vos haec dirigunt. Valeat sancta paternitas vestra ad vota nostra semper in Domino. Data Nonis Februarij.

Nomina Canonicoꝝ de congregatione sanctae Mariae. Framerus Presbyter atque Vicedominus S. Teuto Presbyter atque Praepositus S. Odelhardus Archipresbyter pro se & ad vicem Hildradi Archipresbyteri S. Otbertus Decanus S. Rodoardus Presbyter S. Sichelmus indignus Presbyter S. Seulfus Presbyter S. Teudericus Presbyter S. Rothardus Presbyter S. Callestus Presbyter S. Walthadus Presbyter S. Hardierus Presbyter S. Romoldus Presbyter S. Guntbertus Presbyter S. Rodolus Presbyter S. Samuhel Presbyter S. Heirbrannus Diaconus S. Erchamueus Diaconus S.

Monachi de sancto Remigio. Tetboldus Presbyter atque Praepositus S. Rotfridus major monachus S. Boso Presbyter & monachus S. Rotgerus Presbyter & monachus S. Rotfridus minor & Presbyter S. Flodouvinus Presbyter & monachus S. Beroldus Presbyter & monachus S. Guntherus Diaconus & monachus S. Bernerus Diaconus & monachus S.

Canonici de sancto Basilo. Ramigilus Presbyter S. Amalricus Presbyter S. Vuaningus Diaconus S.

Canonici de sancto Theodorico. Erloldus Presbyter S. Odelbertus Presbyter S. Engericus Diaconus S. Tetherus Diaconus S. Waltharius Diaconus S. Agenardus Diaconus S.

Monachi de Orbatis. Rambradus Praepositus S. Heirmardus Decanus S. Lantherus